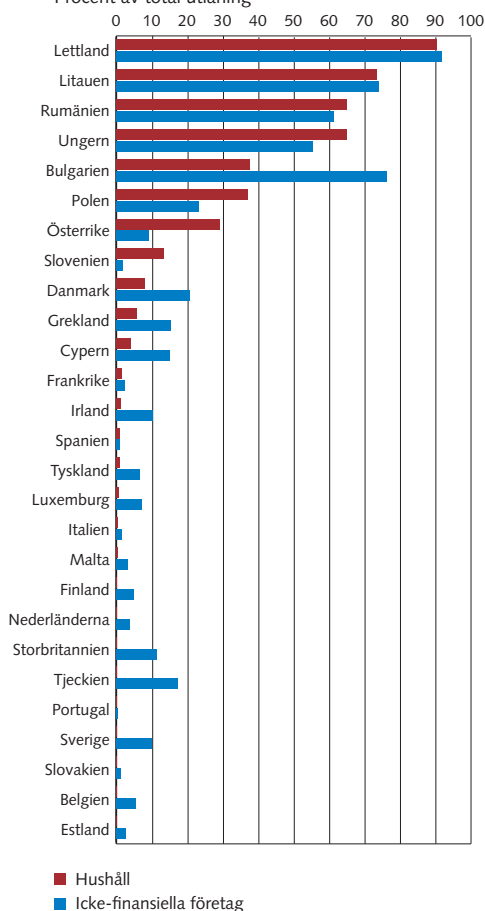

Diagram R3:1. Utlåning i utländsk valuta
Procent av total utlåning

Källa: Europeiska systemrisknämnden (ESRB)

Europeiska systemrisknämndens rekommendationer om utlåning i utländsk valuta

I början av oktober utfärdade det nybildade makrotillsynsorganet Europeiska systemrisknämnden (ESRB) rekommendationer om utlåning i utländsk valuta. Det är första gången ESRB utfärdar offentliga rekommendationer och de riktar sig i detta fall till EU-ländernas nationella tillsynsmyndigheter, Europeiska bankmyndigheten (EBA) och medlemsstaterna i EU. Syftet med rekommendationerna är att minska riskerna till följd av utlåning i utländsk valuta. Riksbanken välkomnar ESRB:s rekommendationer utifrån erfarenheten från de baltiska länderna 2008-2009, men även från den svenska krisen i början av 1990-talet.

Utlåningen i utländsk valuta varierar mellan EU-länderna (se diagram R3:1). Det är framför allt i vissa central- och östeuropeiska länder som en betydande del av hushållen och företagen har stora lån i utländsk valuta, samtidigt som deras inkomster och intäkter är i nationell valuta. Det innebär att dessa låntagare är utsatta för en risk om den inhemska valutans värde gentemot valutan som lånen är tagna i (växelkursrisk). I ett sådant läge ökar lånebördan samtidigt som inkomsterna är oförändrade, vilket ökar sannolikheten för att låntagaren inte kan betala ränta och amorteringar på sina lån. Bankerna kan även påverkas negativt om lånen genom politiska beslut konverteras till inhemsk valuta.⁶⁷ En hög andel utlåning i utländsk valuta kan därför utgöra ett hot mot den finansiella stabiliteten i berörda länder. Risker med utlåning i utländsk valuta kan även sprida sig till andra länder inom EU, till följd av att det europeiska banksystemet är nära sammankopplat.

ESRB:s rekommendationer gäller i första hand nyutlåning i utländsk valuta. De innebär bland annat att berörda myndigheter ska se till att bankerna informerar låntagarna om riskerna med lån i utländsk valuta samt att dessa lån endast ges till kunder som klarar stora svängningar i växelkursen. Rekommendationerna innebär även att bankerna ska hålla tillräckligt med eget kapital för att kunna hantera de risker som utlåning i utländsk valuta medför och att bankerna på ett bra sätt hanterar de likviditets- och finansieringsrisker som denna utlåning ger upphov till. Berörda myndigheter ska under 2012 rapportera till ESRB om vilka åtgärder de vidtagit för att följa rekommendationerna, alternativt förklara varför så inte skett.

Utlåning i utländsk valuta är ytterst begränsad i Sverige, men det förekommer i några länder där de svenska bankerna är verksamma. Det gäller främst Lettland, Litauen och Polen, där Nordea, SEB och Swedbank är verksamma (se kapitel 2 och 3). Sannolikt leder rekommendationerna till att riskerna med utlåning i utländsk valuta i dessa länder reflekteras bättre i både bankernas interna prissättning och i den ränta kunderna får betala.

67 Detta har exempelvis skett i Ungern i kölvattnet av den finansiella krisen 2008.